

ความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์

นาย ชัชวาลย์ สหัสสพาศน์

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาจิตรกรรม ภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

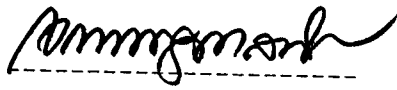
330 ก

ปีการศึกษา 2540 -

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน, เดือน, ปี 22 ก.ย. 2541

สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ที่ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกพงษ์ จุลเส็นีย์)

คณะกรรมการตรวจศิลปนิพนธ์

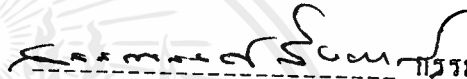

ประธานกรรมการ

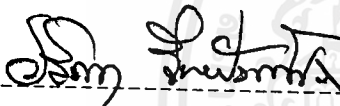
(รองศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนารถ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เดชา วราชน)

กรรมการ
(อาจารย์สรณรงค์ สิงห์เสนีย์)

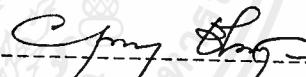
กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิตา จันทังเพ็ชร)

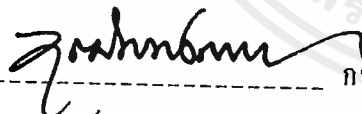
กรรมการ
(อาจารย์สมหมาย มาอ่อน)

กรรมการ
(อาจารย์กัญญา คำโสภี)

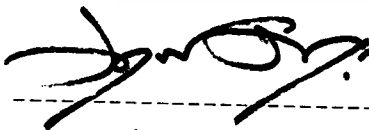
กรรมการ
(อาจารย์ชญา ชังกุล)

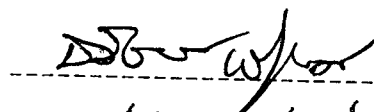
กรรมการ
(อาจารย์วุฒิกร คงคา)

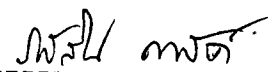
กรรมการ
(อาจารย์สุรพงษ์ สมสุข)

กรรมการ
(อาจารย์อนุพงษ์ คชาชีวะ)

กรรมการ
(อาจารย์ทวีชัย พันธุ์สวัสดิ์)

กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์สรสสิน กาสต์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการสอบการศึกษาระดับปริญญาศิลปนิพนธ์ให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ (รองศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนารถ) อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์

คำนำ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศิลปนิพนธ์ ในการศึกษาหลักสูตร ปริญญาศิลปบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเสนอหัวข้อ " ความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ "

โดยการศิลปนิพนธ์ชุดนี้ เป็นเรื่องราวที่มีอยู่ในสังคมไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่มิพบากกับวิถีชีวิตของคนในสังคมระดับหนึ่ง เมื่อเริ่มกำหนดขอบเขตเรื่องที่จะงาน ข้าพเจ้าจึงมุ่งประเด็นเพื่อศึกษาหาข้อมูลแต่ละสถานที่ที่มีรูปเคารพต่าง ๆ ตามต้องการดังนี้ พระพรหมที่ราชประสงค์ หลวงพ่อโสธร จ.ฉะเชิงเทรา เจ้าแม่กวนอิม โรงเจหัวตะเข้ ต้นไทรศาลเจ้าแม่ไทรน้อย วัดลานบุญ ลาดกระบัง ตามลำดับ แต่ละสถานที่ให้ความรู้สึกแตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังมีสถานที่อื่น ๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการทำงาน ซึ่งข้าพเจ้ามิได้กล่าวถึงอีก

จากข้อมูลข้างต้น ได้นำเข้าสู่การสร้างสรรค์โดยถ่ายทอดออกมาภายใต้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตส่วนตนที่สัมผัสได้ในขณะนั้น ในบรรยากาศของความศรัทธา ความอลังการ ความขลัง ความลึกลับน่ากลัว ตลอดจนความงามของสถานที่ต่าง ๆ ผลงานศิลปนิพนธ์ได้สร้างสรรค์ขึ้นทั้งหมด 4 ชิ้น ผลของการปฏิบัติงานได้รับความรู้ ความชำนาญ และทักษะเพิ่มขึ้น และมีพัฒนาการในความรู้สึกส่วนตัว ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งหากผลงานสร้างสรรค์ และ เอกสารประกอบผลงานชุดนี้ สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ชื่นชอบ และ สนใจงานศิลปะ

หัวข้อศิลปนิพนธ์	ความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ชื่อ	นาย ชัชวาลย์ สหัสสพาศน์
สาขาวิชา	จิตรกรรม
ภาควิชา	วิจิตรศิลป์
ปีการศึกษา	2540

บทคัดย่อ

ความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน และปัจจุบันยังสามารถพบเห็นได้ ข้าพเจ้าได้นำเอาเรื่องราวดังกล่าวมานำเสนอในรูปแบบของงานศิลปะ ซึ่งถ่ายทอดให้รู้สึก ถึงบรรยากาศ ของพิธีกรรม การสักการะบูชา ตลอดจนความรู้สึกของตนเองที่ได้สัมผัสกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้น รูปเคารพต่าง ๆ ที่นำมาสร้างผลงาน ได้แก่ พระพรหม พระพุทธรูป เจ้าแม่กวนอิม และรูปเคารพที่โคนต้นไม้ใหญ่ภายในวัด โดยวิธีการในการปฏิบัติผลงานด้วยชั้นเชิงทางด้านจิตรกรรม ผสมผสานเทคนิคการปะติด (collage) ลวดลายของผ้า เป็นเทคนิคที่โดดเด่นในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ลวดลาย สี สัน ของผ้าถูกนำไปสร้างรูปทรงที่ได้ทำการตัดทอน คลี่คลาย เพื่อให้ได้รูปทรงง่าย ๆ มีลักษณะเป็น 2 มิติ และใช้สีระบายลงไปในพื้นที่ตอนสุดท้าย เพื่อให้งานมีระยะและมิติ ตลอดจนมีความเป็นเอกภาพภายในงาน

ในการปฏิบัติงานศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยอีกด้านหนึ่ง คนในสังคมใช้เป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจ ก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลกับชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่มีบทบาทกับสังคมไทย และยังผลให้มนุษย์กระทำความงามความดี ยำเกรงต่อการประพฤติตนไปในทางชั่ว

ผลของการปฏิบัติงานทำให้ได้รับประสบการณ์ ในการสร้างสรรคงานศิลปะ และเพิ่มทักษะในการพัฒนาความรู้ ความชำนาญ การจัดองค์ประกอบของการปฏิบัติงานตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาศิลปะ ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ได้รับความรู้จาก
คณาจารย์หลายท่าน จนถึงวันนี้ปณิธานที่ได้ตั้งไว้ สำเร็จลุล่วงลงแล้ว ด้วยความกรุณา
ของอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา และคำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน
ศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ อีกทั้งการดำรงชีวิตให้เป็นคนมีคุณภาพในสังคม เป็นผลจากการปลุกฝัง
ของบิดา มารดา ที่ยังคงยึดมั่นไว้ในจิตสำนึกแห่งตน และเพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ให้ความช่วย
เหลืออย่างดียิ่งในการปฏิบัติงาน

ข้าพเจ้าขอขอบคุณในความกรุณาของท่านทั้งหลาย เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ให้การช่วย
เหลือตลอด จนสำเร็จในที่สุดด้วยความจริงใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

บทคัดย่อ	u
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของโครงการ	2
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
ขอบเขตของโครงการ	3
ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	3
บทที่ 2 ความมั่นคงใจและแนวความคิดสร้างสรรค์ ที่มาของแรงบันดาลใจ	5
อิทธิพลทางศิลปกรรม	6
แนวความคิดสร้างสรรค์	6
บทที่ 3 การดำเนินงาน ขั้นตอนการศึกษาหาข้อมูล	7
การนำข้อมูลเข้าสู่งานสร้างสรรค์	6
เทคนิควิธีการสร้างสรรค์	6
บทที่ 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ และการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นที่ 1	10
ผลงานชิ้นที่ 2	12
ผลงานชิ้นที่ 3	14
ผลงานชิ้นที่ 4	16
บทที่ 5 บทสรุป	18
บรรณานุกรม	19
ประวัติผู้เขียน	20

สารบัญภาพ

ภาพประกอบแหล่งที่มา และ ภาพผลงาน ชั้นที่ 1

ภาพประกอบแหล่งที่มา	21
ภาพร่างผลงาน.....	23
รายละเอียดของผลงาน	24
ภาพผลงานชั้นที่ 1	26

ภาพประกอบแหล่งที่มา และ ภาพผลงาน ชั้นที่ 2

ภาพประกอบแหล่งที่มา	27
ภาพร่างผลงาน.....	29
รายละเอียดของผลงาน	30
ภาพผลงานชั้นที่ 2.....	33

ภาพประกอบแหล่งที่มา และ ภาพผลงาน ชั้นที่ 3

ภาพประกอบแหล่งที่มา	34
ภาพร่างผลงาน.....	36
รายละเอียดของผลงาน	37
ภาพผลงานชั้นที่ 3	40

ภาพประกอบแหล่งที่มา และ ภาพผลงาน ชั้นที่ 4

ภาพประกอบแหล่งที่มา	41
ภาพร่างผลงาน.....	43
รายละเอียดของผลงาน	44
ภาพผลงานชั้นที่ 4	46

บทนำ

โดยทั่วไปแล้ว สังคมไทยที่นับถือ พุทธศาสนายังมีความเชื่อถือ นอกจากหนทางที่จะประพฤติปฏิบัติ เพื่อความดีตามพระธรรมคำสั่งสอนของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ในขณะที่ตนยังมีชีวิตอยู่ในโลก เพื่อประกอบกิจการงานอาชีพ ตนก็ยังต้องการได้รับความสำเร็จ และต้องการชีวิตที่ร่มเย็นเป็นสุขในครั้นวาระ เพราะฉะนั้นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นที่พึ่งที่อาจขอให้ช่วยเหลือกิจการ หรือ ช่วยปกป้องภัยอันตรายให้ ถ้าพิจารณาจากทัศนะแบบตะวันตกที่ยึดเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์แล้ว ความเชื่อเช่นนี้ก็เป็นสิ่งที่ไม่อาจพิสูจน์ความจริงด้วย ทฤษฎีหรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ชนิดใดได้ แม้แต่ฝ่ายที่เชื่อถือว่า สภาพชีวิตในภพอื่นมีอยู่จริง ก็ไม่อาจพิสูจน์ให้ฝ่ายวิทยาศาสตร์เห็นได้จริงเช่นกัน ในทุกวันนี้จึงมีบุคคลทั้งสองฝ่ายนี้ อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน แต่ก็ได้ขัดขวางความเชื่อของกันและกัน

นอกจากความเชื่อว่ามีเทพรักษาพื้นแผ่นดินตามที่เทพแต่ละองค์มีหน้าที่แล้ว คนก็ยังคงมีความเชื่อว่า ในสิ่งที่มีขนาดใหญ่ต่าง ๆ เช่น ภูเขา ต้นไม้ แม่น้ำ จอมปลวก เหล่านี้เป็นที่สิงสถิตของเทพชั้น จาตุมหาราชิก¹ อีกด้วย แต่ที่นับว่าแปลกไปกว่านั้นก็คือ แม้แต่ตามยวดยานพาหนะต่าง ๆ ก็ยังมีผู้เชื่อว่า มีแม่ย่านางสิงอยู่ด้วย เช่น ตามเรือและรถทั่วไป

ในความเชื่อของคนไทยที่มีมาแต่อดีตนั้น เทพและมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ในขณะที่คนทั่วไปพยายามทำบุญสร้างกุศล เพื่อให้มีที่เกิดดีในภพหน้า เทพเองนั้นก็มีความปรารถนาไม่ผิดแผกไปจากมนุษย์ คือ มีความต้องการที่จะเลื่อนชั้นไปสู่ภูมิที่สูงขึ้นกว่าเดิม การที่ทราบได้เช่นนี้ก็เพราะว่า ได้ปรากฏว่า มีศาลหรือสำนักทรงเจ้าของเทพที่มี

---

(1) ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาโดยเฉพาะในไตรภูมิได้กล่าวถึง จตุโลกบาลทั้งสี่ในเทวภูมิชั้นจาตุมหาราชิก คือ

ท้าว ธรรมฐ จอมภูต หรือ จอมคนธรรพ์ อยู่ที่ทิศตะวันออก

ท้าว วิรุฬหก จอมเทวดา หรือ จอมกุมภัณฑ์ อยู่ที่ทิศใต้

ท้าว วิรุฬักษ์ จอมนาค อยู่ที่ทิศตะวันตก

ท้าว ภูเวร จอมยักษ์ อยู่ที่ทิศเหนือ

เทวดาทั้งสี่ มีหน้าที่ดูแลรักษาพื้นแผ่นดินในโลกมนุษย์, โชติ กัลยาณมิตร, ลักษณะไทย เล่ม 1 (ภูมิหลัง),

(กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 404

ชั้นภูมิสูงกว่าชั้น จาตุมหาราชิก อยู่เป็นจำนวนมาก เทพชั้นสูงเหล่านี้ก็กล่าวกันว่ามาสู่โลก เพื่อช่วยเหลือทุกข์ของมนุษย์ ส่วนใหญ่จะเป็นการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ หรือทำให้มนุษย์ สร้างบุญกุศลให้มากขึ้น ผลจากการทำเช่นนี้จะมีด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายมนุษย์นั้นจะได้รับกุศลมากขึ้น จากการทำบุญหรือได้หายจากป่วยไข้ ส่วนทางฝ่ายเทพนั้น ก็จะได้กุศล ไปสู่ชั้นสูงกว่าเดิมด้วย

ด้วยความเชื่อเหล่านี้ เราจะเห็นได้ว่า มีการสร้างศาลขนาดต่าง ๆ กัน เช่น ศาลหลักเมือง ศาลประจำตำบล และหมู่บ้าน ศาลตามวัดต่าง ๆ ตลอดมาจนถึงศาลพระภูมิ ประจำบ้าน ความเชื่อถือเช่นนี้จะเห็นได้ว่า ไม่เป็นความเชื่อเฉพาะบุคคลเท่านั้น แม้ในรูปของหมู่คณะก็มีความเชื่อร่วมกันในทำนองนี้ด้วย เราจึงได้เห็นการตั้งศาลในสถานที่ราชการ สถาบันต่าง ๆ แม้แต่สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางด้านวิทยาศาสตร์ หรือตามบริษัทห้างร้านต่าง ๆ

ความสำคัญของโครงการ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่อีกด้านหนึ่งของมนุษย์ก็ยังมีเชื่อในสิ่งเร้นลับ มีการสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่นับถือ เราเห็นได้ว่า ความเชื่อความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ยังคงอยู่คู่กับสังคมไทยมานาน ถึงแม้อกาลเวลาจะเปลี่ยนไปอย่างไร มนุษย์อาศัยสิ่งเหล่านี้เป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจ ทำให้มนุษย์ยำเกรงต่อการทำผิดศีลธรรม เนื่องจากเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้สักการะบูชา ทำกิจกรรมอันเป็นบุญกุศล ดังนั้นสถานที่เหล่านี้ จึงยังคงไว้ซึ่งความงามในความเป็นวัฒนธรรมของสังคมไทย

สิ่งสำคัญ คือ ไม่เฉพาะว่าเป็นคนไทยเท่านั้น ชาวต่างชาติที่มีโอกาสเข้ามาในเมืองไทย ยังให้ความเคารพนับถือ ต่อสถานที่เหล่านี้ด้วย ทำให้เกิดความรู้สึกว้า ในสังคมไทยของเรายังมีวัฒนธรรมที่งดงามที่ควรเก็บรักษาไว้ให้ชนชาติอื่นได้สัมผัสอีกด้วย และเป็นพิธีกรรมที่น่าอนุรักษ์ไว้ตลอดไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการสามารถแยกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

- เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่มีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ทางด้านจิตใจในสังคมไทย อีกด้านหนึ่ง

- เพื่อแสดงให้เห็นถึงพิธีกรรมที่มนุษย์แสดงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ศรัทธาในสังคมไทย
- เพื่อถ่ายทอดบรรยากาศที่ก่อให้เกิดพลังศรัทธา และความเชื่อต่อมนุษย์ และตัวข้าพเจ้าจนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความบันดาลใจ ให้แก่ข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ขอบเขตของโครงการ แบ่งเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

① ขอบเขตของเนื้อหาสาระ

เรื่องราวที่นำมาจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อของมนุษย์ ที่มีต่อเทพ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไทย ในงานศิลปะนั้นได้นั้นให้เห็นบรรยากาศต่าง ๆ ที่รู้สึกได้ในสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ เช่น ความขลัง ความอลังการ ตลอดจนความศรัทธาต่อเทพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สำหรับในงานข้าพเจ้า เจาะจงที่จะให้พระพรหม เป็นประธานในงาน และแวดล้อมไปด้วย ช้าง ม้า ตู๊กตาแก้ว และวัตถุบูชาอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสถานที่ จากนั้นในขั้นที่สอง เป็นเรื่อง พระพุทธรูป และ เจ้าแม่กวนอิมในชั้นที่สาม ตามลำดับ นอกจากนี้แล้ว ยังมี ความเชื่ออีกประเภทหนึ่งที่พบได้ตามวัด คือ บริเวณที่มีต้นไม้ใหญ่ เช่น ต้นโพธิ์ ต้นไทร ทางวัดจะใช้เป็นที่สำหรับทิ้งวัตถุมงคล ซึ่งจัดไว้เป็นสถานที่เฉพาะการนี้เลย เรายังพบเห็นมีการกราบไหว้บูชาอยู่ ความเชื่อตรงนี้จะเกิดขึ้นในขั้นสุดท้าย โดยบรรยากาศแห่งความศรัทธาจะแฝงด้วย ความรู้สึกกลัว น่ากลัว เนื่องจากมีวัตถุมงคล เหล่าเทพที่บูชา ได้บังเกิดความเสียหาย นำมาวางระเกะระกะ เป็นระเบียบบ้าง ไม่เป็นระเบียบบ้าง ในงานสร้างสรรค์จะเป็นการถ่ายทอดออกมาอย่างค่อนข้างตรงไปตรงมา เพียงต้องการให้เกิดความรู้สึกที่ตนเองสัมผัสได้ในแต่ละสถานที่นั้น ๆ

② ขอบเขตการปฏิบัติงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงาน รูปทรงที่ได้นำมาใช้ในงานนี้จะเป็นรูปทรงที่ถูกคลี่คลาย ตัดทอนจากรูปทรงจริง ๆ ลดรายละเอียด เพื่อให้ง่ายต่อการนำมาสร้างผลงานและมีลักษณะเฉพาะตัว ภายในผลงานอาจมีการนำเอาสัญลักษณ์เข้ามาด้วยแต่เพียงส่วนน้อยเท่านั้น หลักใหญ่ ๆ ในการทำงานจะมุ่งไปที่การสร้างบรรยากาศให้ได้ความรู้สึกที่ก่อให้เกิดความลึกลับ ความน่าศรัทธากับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นำมาใช้เป็นตัวประธาน ส่วนประกอบภายในจะใช้วัตถุบูชา หรือวัตถุที่เป็นบริวารนำมาจัดวาง จากนั้นสอดแทรกบรรยากาศ เช่น ควันธูป แสงเทียน หรือ แสงสีลงไป ลักษณะงานเป็นงานจิตกรรมผสมผสานกับวัสดุประเภทผ้า นำมาปะติด (collage) ซึ่งการใช้ผ้าจะเป็นวัสดุหลักในการสร้างสรรค์ นอกเหนือจากผ้าแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังมีวัสดุชนิดอื่น เช่น เชือก กระดาษ เป็นต้น สีที่ใช้ มีทั้งสีน้ำมัน สีอะคริลิก สีสเปรย์ การที่ใช้ผ้ามาปะติดนั้นจะเลือกใช้ผ้าที่มีลวดลาย สีสันทึ่ใกล้เคียง ผลงานจิตรกรรมนี้เป็น 2 มิติ พื้นผิวที่เกิดจากการปะติดลงไปก่อให้เกิดความนูนขึ้นมาจากระนาบเพียงเล็กน้อย การบีบ การหยดสีลงไปบนผนังก็ใช้สีโป๊วผนัง และสีน้ำมัน สีสเปรย์ เป็นวัสดุที่นำมาใช้ในการ ตกแต่งผลงานในขั้นตอนสุดท้าย

บทที่ 2

ความบันดาลใจ และ แนวความคิดสร้างสรรค์

ที่มาของแรงบันดาลใจ

สังคมไทยเป็นสังคมของชาวพุทธ และวัฒนธรรมของชาวพุทธ คือ การทำบุญ ตักบาตร โดยมีความเชื่อว่า ผลบุญที่ตนได้กระทำนั้น จะส่งผลให้ตอนที่ตนตายไป หรือ ในชาติต่อไป ก็จะได้รับผลบุญที่ตนสั่งสมไว้ และสถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมดังกล่าว ก็คือ วัด ในการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารต่าง ๆ เป็นการทำกับพระภิกษุ เมื่อเสร็จกระบวนการทุกอย่าง พระภิกษุก็จะให้พรเป็นการสิ้นสุด นอกจากนี้แล้วในโบสถ์ ยังมีพระพุทธรูป เพื่อให้พุทธศาสนิกชน สักการะบูชาอีก เป็นการทำบุญอีกหนทางหนึ่งด้วย ในการบูชาพระพุทธรูปนั้นก็จะใช้ดอกไม้ ธูปเทียน ทองคำเปลว พวงมาลัย เหล่านี้เป็นต้น มีการบนบานศาลกล่าวต่าง ๆ นานา อีกทั้งยังมีการเสี่ยงทาย ตรวจโชคชะตาด้วยเชื้ยมศีล ลักษณะในการสักการะบูชารูปเคารพเช่นนี้ นอกจากบูชากับพระพุทธรูปแล้วก็ยังมีสิ่งสิทธิ์อื่น ๆ เทพต่าง ๆ เช่น เจ้าแม่กวนอิม พระพรหม เป็นต้น

เราสามารถพบเห็นได้ว่า การสักการะบูชาในสังคมไทยกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งที่มีความนมนานมิใช่เพียงในวัดเท่านั้น ในสถานที่เฉพาะกิจกรรมนี้ก็จะมีการสร้างเอาไว้ การบูชาเพื่อก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ขอโชคขอลาภ ขอพรให้ช่วยคุ้มครองตนเองและครอบครัว ขอให้กระทำการงานที่ปรารถนาให้สำเร็จลุล่วง และเป็นที่พึ่งทางจิตใจ จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการบนบานศาลกล่าว ต่อเทพ หรือรูปเคารพต่าง ๆ จึงทำให้มีการแก้บน โดยการนำเอาพวงมาลัย ดอกไม้ ตลอดจนวัตถุบูชาอื่น ๆ เช่น ตุ๊กตาแก้บน ข้าว ม้า ฯลฯ ซึ่งแล้วแต่สถานที่หรือการบนบานของคน ๆ นั้น อีกทั้งยังมีความแตกต่างของวัตถุบูชาที่แตกต่างกันไปในแต่ละที่

สถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ข้าพเจ้า เคยได้สัมผัสตั้งแต่สมัยเด็กจนถึงปัจจุบัน ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเนื้อหาภายในงานได้นำเอาบรรยากาศแห่งความศรัทธาเน้นให้เห็นความรู้สึกกลับ ศักดิ์สิทธิ์ สีเส้น แสงสี ที่ปรากฏขึ้นภายในล้วนแล้วก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกดังกล่าว ความประทับใจในความงามก่อให้เกิดขึ้นในสภาวะจิต ผลักดัน ความคิดที่ต้องการถ่ายทอดความรู้สึกนั้นออกมาเป็นงาน

สิ่งของจำพวกวัตถุบูชา หรือ เครื่องเช่น พวงมาลัย ดอกไม้ ธูปเทียน ทองคำเปลว ฯลฯ เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่บอบอกถึงพลังศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อรูปเคารพนั้น ๆ กล่าวคือ เมื่อมีวัตถุเหล่านี้มากเท่าไร จะเป็นตัวบอกได้ว่า การนับถือ และการสักการะบูชา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของคนมากมายแค่ไหน ดังนั้น งานศิลปะทุก ๆ ชิ้น จึงใส่รายละเอียดจำพวก วัตถุประสงค์ให้มีจำนวนมากเพื่อให้ได้ความรู้สึกที่ได้พบเจอ

อิทธิพลทางศิลปกรรม

ในผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลทางด้าน เทคนิคในการปฏิรูปงานศิลปะโดยใช้วัสดุ คือ ผ้าลวดลายของผ้า อิทธิพลดังกล่าวได้นำมาจาก นายวุฒิกิจ คงคา ซึ่งเทคนิคในการทำงานจะประกอบด้วย การนำผ้ามาปะติด และใช้สีต่าง ๆ มาระบายทับลงไป เพื่อคูนน้ำหนักในภาพ จากการปฏิบัติงานเช่นนั้นได้รับอิทธิพลทางด้านเทคนิค ที่ข้าพเจ้าได้นำมาใช้ในการทำงาน ซึ่งเทคนิคดังกล่าวได้ส่งผลให้มีความใกล้เคียงกับความคิด และ ความต้องการในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง

อิทธิพลทางองค์ประกอบศิลป์ที่นำมาใช้ในงานสร้างสรรค์ ได้รับอิทธิพลมาจากงานจิตรกรรมฝาผนังของงานจิตรกรรมไทย ซึ่งเป็นงานที่มีการจัดองค์ประกอบในลักษณะสมดุล เช่นเดียวกับการเริ่มต้นทำงานศิลปนิพนธ์ในชั้นที่ 1 และ 2 งานจิตรกรรมฝาผนังที่ให้อิทธิพลคือ มารผจญ ด้านตรงข้ามกับพระประธานภายในโบสถ์ เนื่องจากการจัดองค์ประกอบเช่นนี้ ก่อให้เกิด ความเชื่อถือ ศรัทธา อีกทั้งยังได้ความรู้สึกถึงความสงบนิ่ง แต่แฝงด้วยพลังอำนาจที่ยิ่งใหญ่ที่มีต่ออารมณ์ความรู้สึก

จากอิทธิพลข้างต้นนำมาผสมผสานเข้าสู่การทำงานสร้างสรรค์ ผลงานที่ถ่ายทอดออกมาได้ความรู้สึกตรงตามความต้องการเป็นอย่างยิ่ง

แนวความคิดสร้างสรรค์

ความเชื่อ ความศรัทธา ของพุทธศาสนิกชน ก่อให้เกิดพิธีกรรมหลายรูปแบบ ข้าพเจ้าได้นำเสนอในมุมมองของความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเทพต่าง ๆ ถ่ายทอดให้เห็นถึงบรรยากาศอันศักดิ์สิทธิ์ ลึกลับ ซึ่งอยู่คู่กับสังคมไทยมานาน

ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาบรรยากาศ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ และสอดแทรกความรู้สึกที่เกิดขึ้นผสมผสานกับทัศนธาตุทางศิลปะ เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้ได้บรรยากาศและความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตในช่วงเวลานั้นถ่ายทอดออกไป

บทที่ 3

การดำเนินงาน

ขั้นตอนการศึกษาหาข้อมูล

การศึกษาหาข้อมูลในงานสร้างสรรค์ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา เรื่องราวดังกล่าวสามารถศึกษาค้นคว้าได้ไม่ยากนัก วิธีในการค้นคว้าศึกษาหาข้อมูลสามารถลำดับได้ดังนี้

ถ่ายรูป สถานที่ที่ไปค้นคว้าหาข้อมูล เช่น วัด โรงเรียน หรือ ตำนานกว้างทรง เป็นต้น ในการถ่ายภาพ ข้าพเจ้าจะเก็บเอาบรรยากาศรอบ ๆ และเก็บรายละเอียดของวัตถุ ที่นำมาสักการบูชาในแต่ละสถานที่ เช่น ของแถมบน เครื่องเซ่น หรือสิ่งที่ใช้ประดับตกแต่งสถานที่ดังกล่าว กระถางรูป พวงมาลัยดอกไม้ม ฯลฯ ทั้งนี้จากการที่ข้าพเจ้าได้เข้าไป สถานที่จริงเช่นนี้ ข้อมูลที่เก็บมาด้วยความตั้งใจ และความบังเอิญ คือ การได้ประสบพบเห็น และเก็บเอาความรู้สึกความเข้าใจเบื้องต้นที่มีต่อ รูปเคารพ และศาสนสถาน ดังนั้นการได้ไปถ่ายรูปหรือได้ไปศึกษาจาก สถานที่จริงได้ไปเห็นของจริง ๆ มันจะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดที่สามารถ สร้างจินตภาพได้อย่างชัดเจนที่สุด

หนังสือหรือนิตยสาร แหล่งข้อมูลดังกล่าว เป็นเพียงตัวช่วยเสริมให้เราเข้าใจถึง เครื่องสักการะ หรือเครื่องเซ่น ของแถมบนที่เกี่ยวข้องกับเทพต่าง ๆ อีกทั้งยังทราบถึงที่มา เรื่องราวของเทพแต่ละองค์ บางครั้งจะมีภาพ ประกอบ และ มุมมองที่มีประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งภาพดังกล่าวอาจเป็นภาพที่ได้มาจากสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่เคยเห็นไม่เคยรู้จัก แต่ได้บรรยากาศแห่งความศรัทธา เช่นเดียวกัน

จากโทรทัศน์ ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่ใช้เสริมความคิด ให้เกิดการแตกฉานของความคิด เราจะพบเห็นในละคร , ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์เหล่านี้จะสร้างขึ้นให้เห็นถึง อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ต่าง ๆ ของเทพ เพราะเนื้อหาจะเป็น ประวัติ (การกำเนิด) ของเทพ ข้าพเจ้าใช้ประโยชน์จากสื่อดังกล่าวพอสมควร นอกจากนี้ สารคดีต่าง ๆ ที่ได้ไปถ่ายทำสามารถนำมาใช้ ประโยชน์ได้เช่นกัน

การนำข้อมูลเข้าสู่งานสร้างสรรค์

จากการศึกษาข้อมูลในเนื้อหาที่ต้องการสร้างสรรค์ หลังจากที่ได้รวบรวมมาจนพอสมควรแล้วเราจึงเอาข้อมูลเหล่านั้น มาดัดแปลง ต่อเติม ตัดทอน เพื่อสร้างสรรค์รูปทรงขึ้นใหม่ สำหรับการถ่ายภาพในสถานที่ต่าง ๆ ภาพที่ได้มาจะเป็นองค์ประกอบแบบสมดุลภาพ คือ จะมีองค์ประกอบที่มีประธานอยู่ตรงกลาง และสองข้างจะประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่มีปริมาณใกล้เคียงกัน ในการทำงานขั้นต้นข้าพเจ้าได้ใช้องค์ประกอบนี้สร้างเป็นผลงาน ด้วยความต้องการที่จะทำให้งานดูนิ่ง สงบ น่าศรัทธา ตามที่ได้ไปศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริงมา ส่วนใหญ่รูปทรงต่าง ๆ ที่ได้ไปนำมาศึกษาจะมีอยู่ในสถานที่นั้น ๆ จริง หลังจากนั้นรูปทรงเหล่านั้นจะจัดการลดรายละเอียดที่มีความสำคัญน้อยที่สุดออก เพื่อให้ได้รูปทรงที่ง่ายต่อการปฏิบัติงานจริง บรรยากาศในภาพผลงาน จะได้มาจากการถ่ายภาพในสถานที่ ซึ่งบรรยากาศของแสงเทียน ซึ่งเป็นสีส้มไปกระทบกับวัตถุเกิดแสงเรือง ๆ กับวัตถุ หรือ แสงสะท้อนของทองคำเปลว ดูวับ ๆ วาว ๆ หรือแสงไฟที่ทางสถานที่เปิด อาจจะมีแสงสีแดง เหลือง หรือ แสงสว่างอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนั้นสิ่งที่นำมาสร้างสรรค์ผลงานอีก คือ ควันจากกระดาษรูปที่คละคลุ้ง ที่ไปบดบังวัตถุบ้างให้เห็นราง ๆ บ้าง ก่อให้เกิดความลึกลับ ศักดิ์สิทธิ์ ได้ไม่น้อย สิ่งที่กล่าวข้างต้นล้วนแล้วก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความรู้สึกศรัทธาที่ข้าพเจ้าต้องการ และนำมาใช้ อีกทั้งยังให้เกิดความอลังการ และน่าศรัทธายิ่งนัก เมื่อข้าพเจ้าได้ไปถ่ายรูปเหล่านี้ ก็ได้รับรู้ถึงความรู้สึกเช่นนี้ด้วย จากภาพถ่ายผสมผสานกับภาพลักษณะที่มองเห็น และสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกที่ก่อตัวขึ้นในสภาวะจิตที่มีต่อวัตถุที่เห็นเบื้องหน้าตรงนั้น จึงได้ถ่ายทอดจินตภาพออกมาโดยอาศัย รูปทรงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างมีเอกลักษณ์ ผสมกับการสอดแทรกบรรยากาศที่รับรู้เห็นออกไปตามความรู้สึกส่วนตัว โดยอาศัยวัสดุที่มารองรับ คือ ผ้าที่มีลวดลาย , ผ้าลูกไม้ ภายใต้การปฏิบัติงานทางชั้นเชิงของงานจิตรกรรม

เทคนิคการสร้างสรรค์

ลักษณะของงานจิตรกรรม ข้าพเจ้าได้นำเอาวัสดุเข้ามาผสมผสานเข้าไปในตัวงาน โดยใช้วัสดุประเภทผ้าที่มีลวดลาย มาปะติดให้เกิดรูปทรง ภายใต้งานประเภทจิตรกรรม ดังที่จะกล่าวเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

① หลังจากเตรียมพื้นผ้าใบ เพื่อใช้ปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้ว เริ่มร่างภาพด้วย ดินสอ เพื่อกำหนดรูปร่างตามตำแหน่ง เพื่อให้ใกล้เคียงกับแบบร่างจากนั้นใช้สีที่มีน้ำหนัก เข้มลงไปในส่วนที่ต้องการให้เป็นแบบคร่าวๆ แล้วเว้นให้ส่วนที่เป็นรูปทรง เพื่อกำหนด ขอบเขตให้ชัดเจนขึ้น รูปทรงที่เว้นเอาไว้เพื่อปะติดผ้าเข้าไป สีที่ใช้เช่น สีม่วง , น้ำเงิน , ดำ เป็นต้น

② ขั้นตอนในการปะผ้าลงไปทีรูปทรง จะเลือกใช้ผ้าที่ลวดลาย , สี ที่ใกล้เคียงกัน ติดลงไป โดยแบ่งระยะหน้า และหลัง สีผ้าที่เอามาใช้ก็แบ่งแยกไปตามระยะของรูปทรงเช่นกัน การทับซ้อนของตัววัตถุ แล้วนำเอาผ้าไปติดมีการเน้นรูปทรงที่ซ้อนกันให้แยกออกเป็น ส่วนๆ

③ ใช้เชือกหรือผ้าที่ตัดเป็นเส้นติดรอบๆ รูปทรง เพื่อแยกออกจากกัน ให้เห็นชัดเจนในขั้นตอนนี้จะแบ่งระยะไปด้วย รูปทรงที่มีการวัดรูปทรงด้วยเชือกนี้จะอยู่ในระยะหน้าๆ ทำให้มีความนูนขึ้นมา นอกจากเป็นการคัดเพื่อความชัดเจนแล้วยังใช้เส้นเพื่อให้เกิดการ เชื่อมโยงรูปทรงที่แยกกันให้ต่อเนื่องเป็น เอกภาพอีกประการหนึ่งด้วย

④ มาถึงขั้นตอนในการใช้สี เพื่อคัด กลบ และสร้างบรรยากาศรวมๆ ในงาน สีที่ใช้มีมากมายเนื่องจากคุณสมบัติของสีที่ใช้จะแตกต่างกัน เช่น สีอะคริลิก สีน้ำมัน สีสเปรย์ ในขั้นตอนการคัดรูปทรงจะใช้ทั้งสีอะคริลิก และสีน้ำมัน ผสมผสานกันไปตาม จังหวะ และความต้องการเพื่อความเหมาะสม เพื่อให้ได้ความรู้สึกที่ใกล้เคียง ส่วนที่สเปรย์ จะใช้เพื่อสร้างบรรยากาศรวมๆ ทั้งภาพภายหลังจากที่ระบายสีน้ำมัน ก่อนจะลงสีจะต้อง ปะติดผ้าให้เสร็จมากที่สุด

⑤ ขั้นตอนสุดท้าย เราต้องพิจารณา ภาพทั้งภาพให้ได้ตามความรู้สึกมากที่สุด แล้วถึงตอนนี้จะมีการใช้สีทอง หรือ สีอ่อนๆ มาก ตกแต่ง ผลงานให้เกิดความสมบูรณ์ที่สุด เน้นจุดเด่นเน้นระยะ เหล่านี้เป็นขั้นตอนที่สร้างความสมบูรณ์ให้กับผลงานสร้างสรรค์มากขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ และ การพัฒนาผลงานสร้างสรรค์

ในการปฏิบัติงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้มีทั้งหมด 4 ชั้น เรื่องราวที่นำมาใช้สร้างสรรค์เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย โดยเรียงลำดับผลงานทั้งภาพร่าง และ ผลงานจริงได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 ความเชื่อความศรัทธา ต่อพระพรหม (ราชประสงค์)

ภาพร่างผลงานชั้นที่ 1

ภาพผลงานนี้เป็นภาพร่างเพื่อนำไปใช้ในการสร้างผลงานจริง การสร้างภาพร่างใช้สีอะคริลิก องค์ประกอบของผลงานมีลักษณะแบบสมมาตร (symmetry) จุดเด่นในภาพจะเป็นองค์พระพรหม จัดวางไว้ตรงกลาง เชิงเทียนรูปทรงสุพรรณหงส์ และกระถางธูป ส่วนด้านข้างทั้งซ้าย-ขวา เป็นวัตถุบูชา อันได้แก่ ตุ๊กตาแก้วบน ช้าง ม้า ตุ๊กตาบรียวร และอื่น ๆ โทนสีภายในผลงานเป็นโทนสีเข้ม บรรยากาศน้ำเงินดำ รายละเอียดทั้งซ้าย-ขวา จะมีทิศทางหันเข้าหาองค์พระพรหม ซึ่งเป็นศูนย์กลางภายในภาพ

ภาพผลงานจริง ชั้นที่ 1

การปฏิบัติผลงานจริง จะขยายรายละเอียดโครงสร้าง ลงในผืนผ้าใบที่มีขนาด 1.20 x 1.80 ม. ในการขยายงานจะทำให้ใกล้เคียงกับภาพร่าง ทั้งองค์ประกอบ และ รายละเอียด นอกจากนั้นยังเพิ่มเติมรายละเอียดเข้าไปด้วย เนื่องจากพื้นที่ใหญ่ขึ้น การวางองค์ประกอบในลักษณะสมดุลนี้ ต้องการให้ได้รับความรู้สึกสงบนิ่ง ความน่าเชื่อถือศรัทธา จากนั้นควรรูปที่ออกมาจากกระดางที่ใส่ไปในตัวผลงานต้องการให้เห็นปฏิหารย์ ความศักดิ์สิทธิ์ตามเรื่องราวแล้วยังเป็นการเชื่อมโยงรายละเอียดทั้งชายและขวาเป็นเอกภาพกับศูนย์กลางด้วย พื้นผิวภายในงานเกิดจากลวดลายผ้าที่ได้ปะติดลงไป ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ในตัวผลงาน สำหรับการปะติดผ้าลงไปเข้าพเจ้าจะต้องตัดผ้าให้ได้รูปทรงที่ต้องการโดยใช้ผ้าสีธรรมดา ๆ ตัดให้ได้รูปทรงต่าง ๆ เช่น ข้าง , ม้า เป็นต้น ทำให้ได้รูปทรงที่แบบจำเป็นต้องนำสีมาระบายเพื่อให้ได้น้ำหนักที่กลมขึ้นมา และสร้างมิติให้กับรูปทรงที่ซ้อนกัน ข้อเสียอีกอย่างหนึ่งจากการตัดผ้าให้ได้รูปทรงตามต้องการ คือ ความรู้สึกคล้ายกับการระบายสีลงไปแทนได้โดยที่ไม่ต้องยุ่งยากในการตัดผ้า สีที่ใช้เป็นสีเข้ม น้ำเงินเข้ม ดำ ม่วงน้ำเงิน คุณค่าของสีที่ใช้ในงานต้องการให้เกิดความรู้สึกลิ้น ชอนเร้น และสร้างบรรยากาศในตัวผลงาน รูปทรงมีลักษณะเป็น 2 มิติ เป็นรูปทรงง่าย ๆ คลี่คลายมาจากรูปทรงจริง เป็นการตัดทอนรายละเอียดที่มีความสำคัญน้อยที่สุดออกไป ตรงเชิงเทียนที่เป็นรูปทรงสุพรรณหงส์ ตรงน้ำตาเทียนจริง ๆ ได้ใช้เทียนหยดไปจริง ๆ ได้ความรู้สึกที่ต้องการเป็นอย่างดี สุดท้ายยังใช้สีทองซึ่งให้ความรู้สึกในพลังศรัทธาเพิ่มขึ้นในผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเชื่อ ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน กับ พระพุทธรูป (หลวงพ่อโศกร จ.ฉะเชิงเทรา)

ภาพร่างผลงานจริง ชั้นที่ 2

จุดเด่นของชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน คือ ภายในตัวอุโบสถที่มีพระประธานมากมาย มีขนาดใหญ่เล็ก ลดหลั่นลงมา มีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ให้เห็นมากมาย สิ่งนำมาให้เห็นในงาน ได้แก่ พานพุ่ม ตะเกียงน้ำมัน ดอกไม้ใส่ถาด หรือของในถาดที่นำมาแก้บน และการปักเทียนอย่างมากมายไว้ระเบียบ เชิงเทียนที่เพิ่มขนาดใหญ่ขึ้น ในภาพต้องการให้เทียนเป็นตัวบอกถึงความศรัทธา เนื่องจากเทียนที่มีมากย่อม หมายถึง พลังศรัทธามากมายขึ้น เช่นกัน อีกทั้งความเรืองรองของแสงเทียนก่อให้เกิดความงามอีกประการหนึ่ง

ในการนำภาพร่างเข้าสู่งานจริง ซึ่งขยายเป็นงานชิ้นใหญ่ครั้งนี้ ข้าพเจ้ายังคงความ
ใกล้เคียงภาพร่างเดิม ทั้งองค์ประกอบและรายละเอียด องค์ประกอบยังคงเป็นความสม
ดุลภาพอยู่เหมือนกับชิ้นที่หนึ่ง เนื่องจากยังมีความคิดว่า ยังคงเหมาะสมต่อการนำเสนอ
เช่นนี้อยู่พระพุทธรูปที่นำมาใช้จะมีขนาดใหญ่เล็กตามลำดับ ได้มาจากการที่พบเห็นในตัว
อุโบสถนั่นเอง เชิงเทียนที่มีเทียบปักบนเชิงเทียนที่ไม่เป็นระเบียบ ล้มลงบ้าง หรือยังคงตั้ง
อยู่บ้างให้ความรู้สึกได้ดีในความรู้สึกส่วนตัวเกี่ยวกับความศรัทธา ดังนั้นจึงสร้างสรรค์ให้
เทียนตั้งไว้ตามพื้นด้วย เพื่อให้ความรู้สึกดังกล่าวชัดเจนขึ้นอีก ลักษณะโครงสร้างยังคงเป็นสี
เข้มเช่นเดิมอยู่ การปฏิบัติงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าได้เปลี่ยนวิธีการใช้ผ้าติดในผลงาน โดยการตัด
ให้ชิ้นเล็กละเอียดหลายหลากสี และนำมาปะติดในรูปทรงที่ต้องการ ซึ่งเห็นผลจากชิ้นที่
หนึ่ง ที่ตัวองค์พระพรหม การตัดผ้าเป็นชิ้นเล็ก ๆ ทำให้เกิดน้ำหนักได้ทันทีในรูปทรง แต่
อย่างไรก็ตามต้องระบายสีลงไปเหมือนกัน แต่จะมีลวดลายแต่ละรูปทรง ปัญหาที่เกิดขึ้น
คือการติดผ้าชิ้นเล็ก ๆ ทำให้ผสมผสานกลมกลืนได้ยากพอสมควร ในการแยกรูปทรงของ
พระพุทธรูปที่วางเรียงซ้อนกัน ก็ใช้สีขาวในลักษณะเป็นคว้นรูปกล่องลอยไปรอบ ๆ รูปทรง
ความแตกต่างจากชิ้นที่หนึ่งองค์ประธานของงานชิ้นที่หนึ่ง มีเพียงองค์เดียวจะให้ความรู้สึก
อีกอย่าง พอถึงชิ้นที่สองเป็นแบบหมู่หรือกลุ่มให้ความรู้สึกถึงความอลังการมากขึ้น และเชิง
เทียนที่ใส่ในลักษณะวางขวาง เพื่อเป็นเส้นที่เชื่อมโครงสร้าง ซ้าย - ขวา เข้าด้วยกัน ในชิ้นที่
สองข้าพเจ้าคิดว่าได้พัฒนา เรื่องการติดผ้าลงไปในงาน ซึ่งดูสนุกขึ้นและได้บรรยากาศใกล้
เคียงความรู้สึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปเคารพอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากจีน และมีบทบาทในสังคมไทยไม่น้อย คือ เจ้าแม่กวนอิม มีผู้คนนับถือไม่ว่าจะเป็นคนจีนอยู่ในไทย หรือ คนไทยเองก็ตาม ข้าพเจ้าได้ข้อมูลมาจากเจ้าแม่กวนอิม โรงเจหัวตะเข้

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3

ข้าพเจ้าได้จัดวางองค์ประกอบให้มีความแตกต่างไปจากสองชิ้นที่ผ่านมา สีสันทึมนำมาสร้างลงในตัวผลงานก็เปลี่ยนไปจากเดิม ต้องการให้มีสีสันทึ่มากขึ้น ในภาพร่างสังเกตเห็นว่า เจ้าแม่กวนอิมในปางยืนมีเนื้อที่คับแคบไม่เหมาะสม ลักษณะรวม ๆ ดูเท่า ๆ กัน ทั้งภาพและบางอย่างในส่วนของรายละเอียด ภายในตัวงานยังไม่เหมาะสม ต้องมีการปรับแต่งใหม่ เช่น รูปทรงตรงมุมล่างขวามือยังไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงต้องตัดออกในขบวนการในตอนที่สร้างผลงานจริง

ภาพผลงานจริงชิ้นที่ 3

ผลงานชิ้นที่ 3 นี้ มีความแตกต่างจากชิ้นที่แล้วมามากพอสมควร ทั้งเรื่ององค์ประกอบซึ่งจัดให้แตกต่างออกไป และสีสันทที่ใช้ให้มากขึ้น และเพิ่มเติมความสดใสของสีเข้าไปอีก ถึงขั้นตอนการทำงานจริงจากภาพร่างมีความใกล้เคียงกันในบางตำแหน่ง ทางด้านซ้ายมือ ข้าพเจ้าได้เพิ่มเนื้อที่ให้ใหญ่ขึ้น เพื่อความเหมาะสมส่วนทางด้านมุมขวาล่างได้นำเอาเจ้าแม่กวนอิมในปางลักษณะอื่นมาใส่ไว้ ทำให้ภายในงานมีเจ้าแม่กวนอิม ถึง 3 ปางด้วยกัน ตัวมังกรที่อยู่ในงาน ต้องการให้เกิดความเคลื่อนไหว ลื่นไหล อีกทั้งเชื่อมรูปทรงทั้ง 3 ให้ต่อเนื่องกันด้วย ในขั้นตอนการปะติดผ้าเพื่อสร้างพื้นผิวและสร้างรูปทรงต่างๆ ในครั้งนี้ มีการปะติดเศษผ้าอย่างมากมาเติมพื้นที่ไปหมดทั่วทั้งภาพ โดยการติดผ้าเป็นชิ้นเล็ก ๆ ทำให้ได้ความรู้สึกถึงบรรยากาศได้พอสมควร แต่อีกความรู้สึกของข้าพเจ้าดูแน่นเกินไป สำหรับสีสันทเป็นการใช้สีที่ถูกต้องตามความต้องการของตนเองที่สุด ในผลงานชิ้นนี้ ความต้องการให้สีที่เกิดความเชื่อ ความศรัทธา เหมือนทั้งสองชิ้นที่ผ่านมายังคงเหมือนเดิม แต่ความเร้นลับน้อยลง เน้นการแสดงให้เห็นสีสันทในเรื่องพิธีกรรมของคนจีนที่มีสีสันทค่อนข้างมากโดยเฉพาะสีแดง , สีทอง เป็นต้น รูปทรงในงานที่มีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกันในงานได้รับการแก้ไข แต่พอทำสำเร็จออกมากลับไม่รู้สึกเปลี่ยนแปลงยังคงมีลักษณะใกล้เคียงอยู่เช่นเดิม

ในขั้นสุดท้ายนี้ ข้าพเจ้า นำเสนอ ความศรัทธาอีกด้าน เป็นความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ใช้สักการบูชา ที่เมื่อมีความเสียหาย หรือ หมดความต้องการจึงนำมาทิ้งไว้โคนต้นไม้ใหญ่ ๆ ถวายในวัด หาได้ยากมากที่จะทิ้งในสถานที่อื่น ซึ่งตรงนี้เป็นความเชื่อ อีกด้านหนึ่ง (วัดลานบุญ ศาลเจ้าแม่ไทรน้อย)

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4

ภาพผลงานนี้จะมีปัญหามากในการที่จะทำให้ดูไม่ใช่งานเขียนหุ่นนิ่งที่มีการจัดเอาไว้ แล้วนำเฟรมไปเขียน แกะไขจนร่างแบบออกมาเกือบจะพอใจในระดับหนึ่ง ลักษณะองค์ประกอบในชุดนี้ ก็แตกต่างไปจากที่ผ่านมาที่สุด รายละเอียดต่าง ๆ เป็นการนำเอารูปเคารพทั่วไป ที่มีอยู่ตามบ้านเรือนทั่ว ๆ ไปมาสร้างสรรค์ ทำให้ดูสนุกขึ้น แล้วมีชั้นเชิงในการปฏิบัติงานพอสมควร

ภาพผลงานจริงชิ้นที่ 4

ผลงานชิ้นสุดท้าย เป็นการรวมเนื้อหา และเทคนิคในการทำงาน องค์ประกอบของงานจะเป็นการจัดวางที่เกิดจากความคิดที่จะให้ดูมีระเบียบน้อยที่สุด รูปเคารพที่มีในตัวเองประกอบด้วย กุมาร นางกวัก พระพุทธรูปองค์เล็ก ๆ ที่ใช้บูชาตามบ้านเรือน นำมาใช้เป็นรายละเอียด จุดเด่นจะไม่ใหญ่โตเหมือนชิ้นอื่น ๆ ที่ผ่านมา อาศัยน้ำหนักอ่อน – แก่ วางลงในตัวเองพื้นผิวในตัวผลงานยังคงใช้วัสดุผ้ามาปะติดลงไปเหมือนเช่นเดิม แต่จะมีทั้งตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตัดจนได้รูปทรง และตัดเป็นชิ้นใหญ่เป็นรูปทรงตามต้องการเลย ปะปนกันไป การปะติดจะไม่รู้สึกแน่นอัดอัดเหมือนชิ้นที่ 3 อาจเป็นเพราะรายละเอียดมีทั้งรูปทรงเล็กและใหญ่ แตกต่างกัน จึงให้ความรู้สึกดีกว่า โครงสร้างรวม ๆ ที่ใช้ยังคงเป็นสีเข้มในบรรยากาศ รูปทรงต่าง ๆ มีมิติ และ ระยะเวลามากขึ้น ในการเชื่อมกันระหว่างโครงสร้างใหญ่ ๆ จะใช้เส้นที่แทนด้วย เชือกบ้าง ลวดลายของผ้าบ้าง งานสุดท้ายนี้ข้าพเจ้ามีความพึงพอใจอย่างมาก และรู้สึกถึงพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่เห็นง่าย ๆ คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดการทำงานที่ผ่านมา คือ ความกลมกลืนระหว่างผ้ากับพื้น หรือลวดลายผ้า สีของผ้า ปัญหาเช่นนี้จะเกิดขึ้นในระยะแรก ๆ ของงาน ปัญหาที่ไม่รู้ว่าจะใช้อะไรมาตัดรูปทรงที่ต้องการ ปัญหาที่จะใช้สีอะไรเพื่อความรู้สึกอย่างไร เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขให้เกิดปัญหาเหลือน้อยลงในชิ้นสุดท้าย ความสมบูรณ์ หรือ ความชำนาญโดยส่วนตัวแล้วคิดว่าได้พัฒนาขึ้นพอสมควร ตลอดจนวนรูปทรงที่นำมาใช้ในผลงาน ดูสนุกลงตัว ได้ตามความคิดมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุป

จากการที่ได้ทำผลงานศิลปะทั้งหมด เนื้อหาสาระที่ใช้สร้างสรรค์ กับตัวผลงาน ในความรู้สึกของตัวเอง ค่อนข้างตรงกับความคิดในครั้งแรก และพอใจกับผลงานของตัวเอง ในระดับหนึ่ง และสิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้าพอใจเป็นอย่างยิ่ง คือ เรื่องเทคนิคที่นำมาเสนอตอบ ความคิด เมื่อได้ทดลองและใช้เรื่อยมาจนก่อให้เกิดความสนุกในการทำงาน มีการโต้ตอบ กับตัวผลงานตลอดเวลาในการทำ ได้คิดว่าลวดลายนี้กับรูปทรงนี้ และเมื่อนำหลาย ๆ ลวดลายมาผสมผสานกันก็ได้ความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งถึงแม้ความชำนาญจะยังมีบังเกิดขึ้นจน นำพอใจ แต่ความสนุก และประสบการณ์ที่ได้ทำ รู้สึกพอใจเป็นอย่างมาก และผ้าก็เป็น วัสดุที่ใกล้เคียงกับเรื่องราวเช่นนี้เป็นที่สุด แต่เรื่ององค์ประกอบที่ใช้ในงานยังไม่พอใจ ยิ่ง การใช้องค์ประกอบแบบสมดุลยภาพ (symmetry) แน่นนอนว่าเป็นการจัดองค์ประกอบที่ เหมาะสมกับเรื่องราวประเภทศาสนา หรืองานที่ต้องการให้ได้ความรู้สึกน่านับถือศรัทธา แต่เมื่อได้ใช้องค์ประกอบเช่นนี้ในงานชิ้นที่ 1 และชิ้นที่ 2 ทำให้ข้าพเจ้าไม่สามารถสร้าง สรรค์องค์ประกอบเช่นนี้ให้เกิดความน่าสนใจได้อีก เนื่องจากเกิดความซ้ำซากน่าเบื่อ ดังนั้นควรจะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้องค์ประกอบแบบสมดุล หรือหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ควร สร้างความน่าสนใจให้กับองค์ประกอบเช่นนี้ให้พิเศษ เพื่อความสมบูรณ์ลงตัว และความ น่าสนใจขึ้นกว่าเดิม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ... นาย ชัชวาลย์ สหัสสพาศน์
เกิด... ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖
ที่อยู่... ๑๔๕ หมู่ ๑ ถ.เพชรเกษม ต.ไร่ส้ม อ.เมือง
จ.เพชรบุรี ๗๖๐๐๐ โทร. (๐๓๒) ๔๒๕-๔๘๒

การศึกษา

- วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชา วิชาจิตรศิลป์

ประวัติการแสดงผลงาน

- นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย SVOA ครั้งที่ ๒ ๒๕๓๙
- ร่วมแสดงผลงานนักศึกษา ภาควิชาจิตรศิลป์ Pre thesis 1st
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ร่วมแสดงผลงานศิลปะไทยของนักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป์
กรมศิลปากร

เกียรติประวัติ

- รางวัลที่ ๑ ประกวดภาพจิตรกรรม ครั้งที่ ๓ (เทคโนโลยีเพื่อคุณ
ภาพชีวิต)

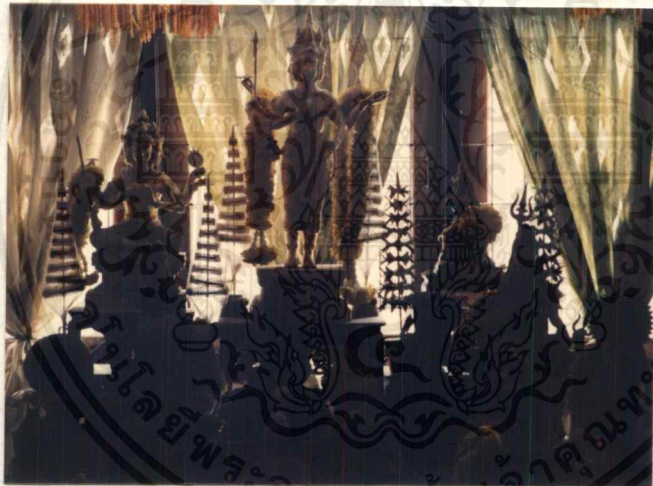
บรรณานุกรม

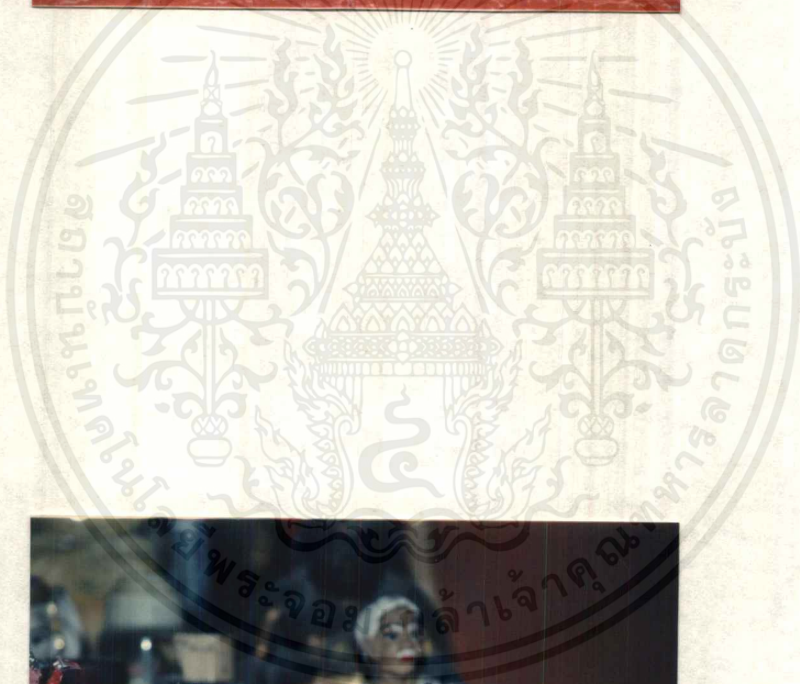
(ชาติ , กัลยาณมิตร . ลักษณะไทย เล่ม ๑ (ภูมิหลัง) . กรุงเทพมหานคร , ๒๕๒๕).

(สุชาติ , เกาทอง . หลักการทัศนศิลป์ . กรุงเทพมหานคร , ๒๕๓๙).

ภาพประกอบแหล่งที่มา ชั้นที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 1

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 23 จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

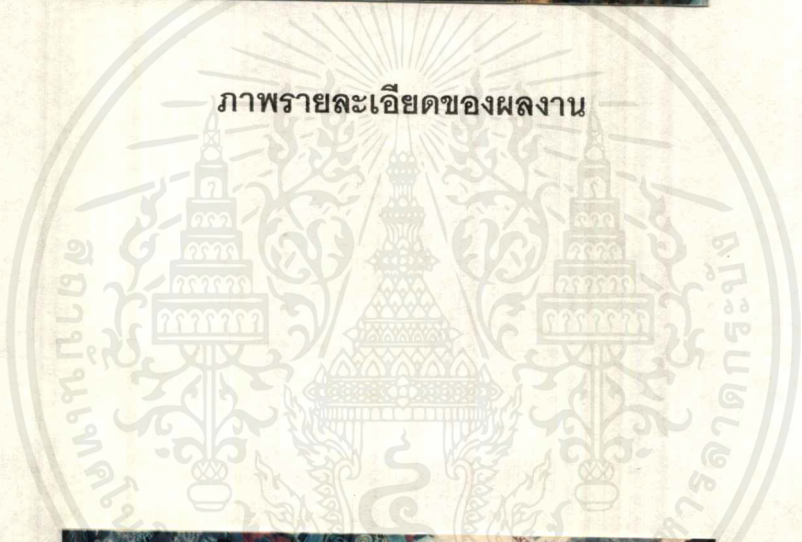

ภาพรายละเอียดของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา 25 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานชิ้นที่ 1

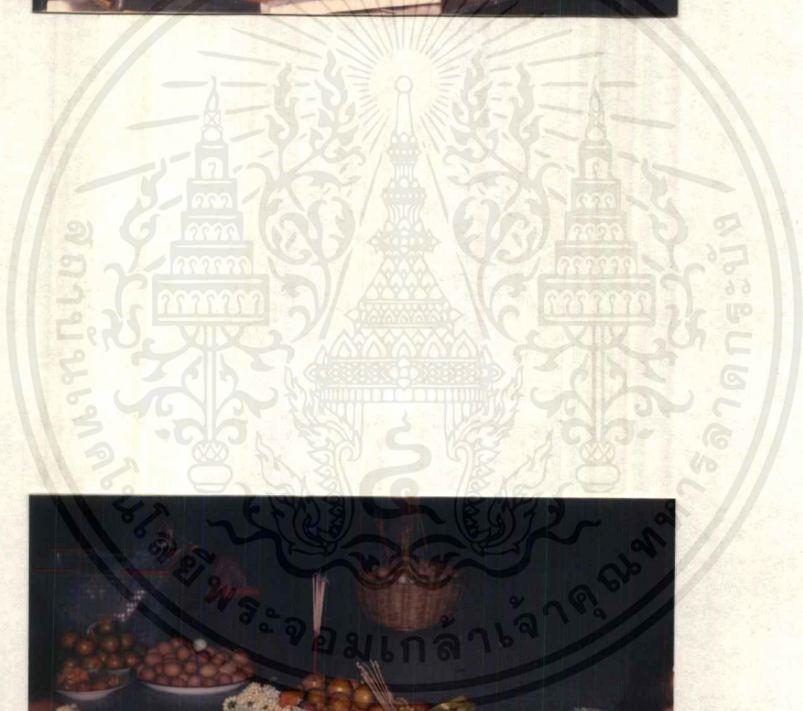
ชื่อภาพ ... ศรัทธา ก

เทคนิค ... เทคนิคผสม

ขนาด ... 120 x 180 ซม.

ภาพประกอบแหล่งที่มา ชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาหรือต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 1

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

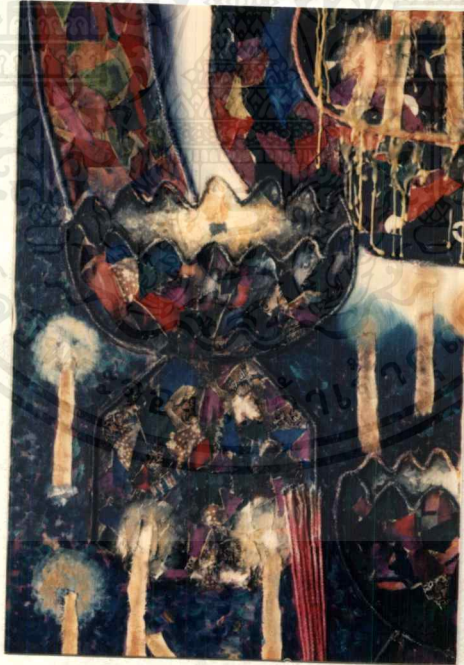

ภาพรายละเอียดของผลงาน

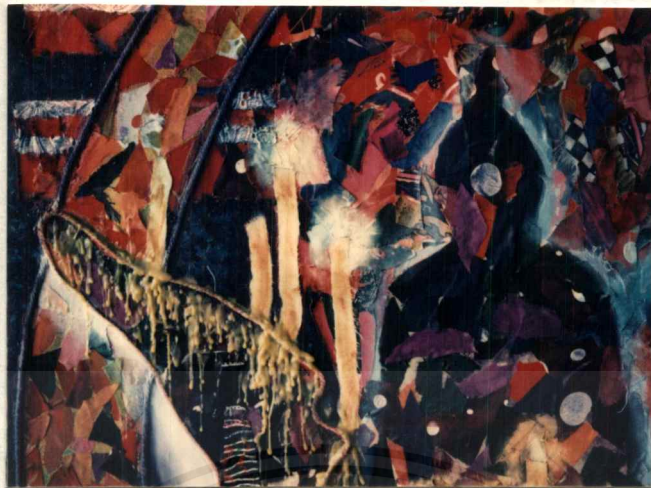
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพผลงาน ชั้นที่ 2

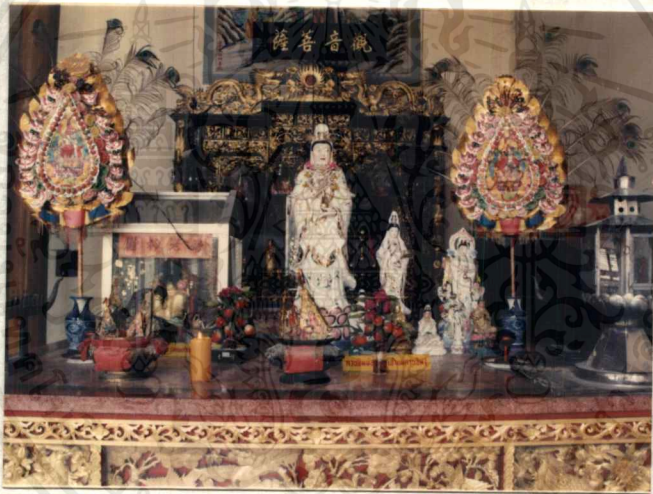
ชื่อภาพ ศรัทธา ข

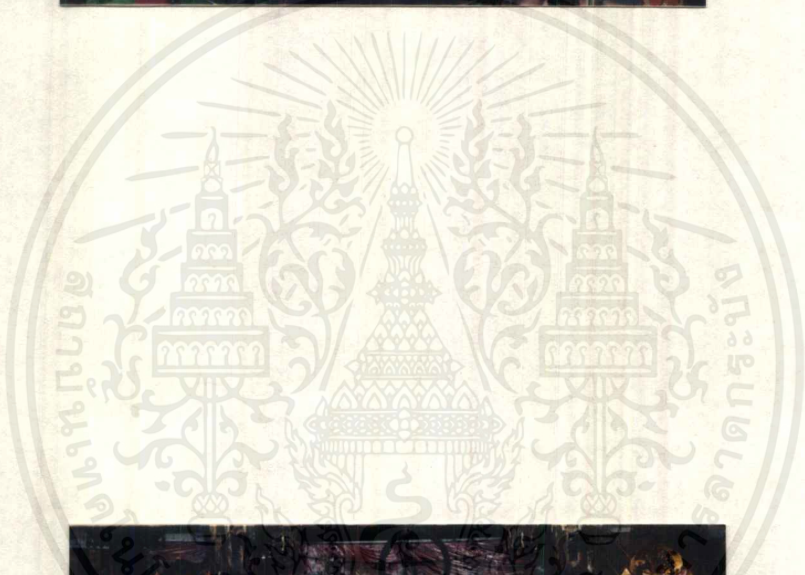
เทคนิค เทคนิคผสม

ขนาด 150 x 200 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา33จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพประกอบแหล่งที่มา ชั้นที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา³⁵ ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

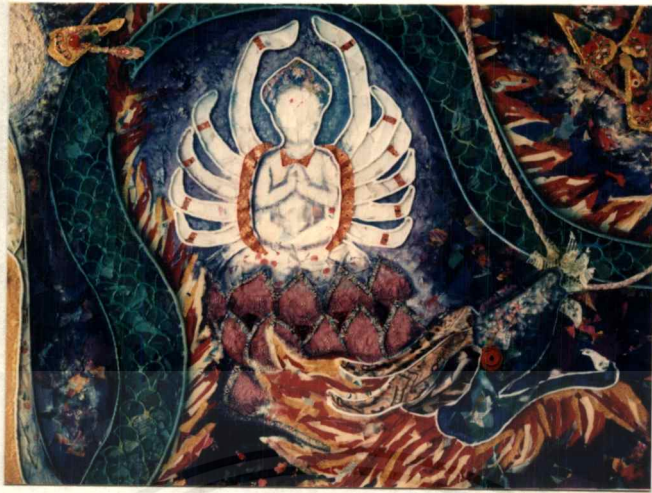

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 1

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 36 จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

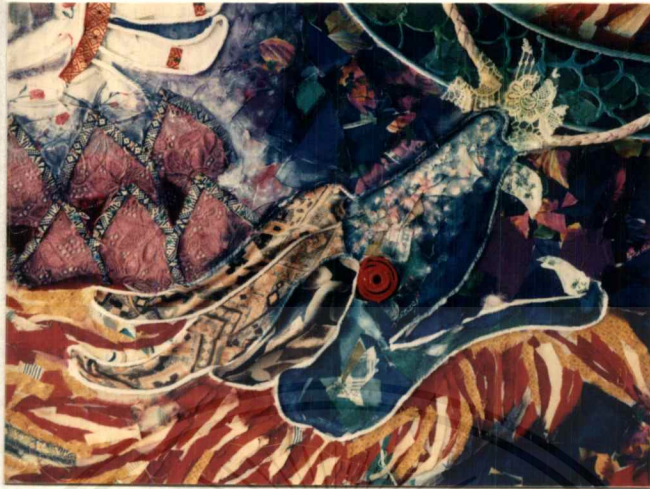

ภาพรายละเอียดของผลงาน

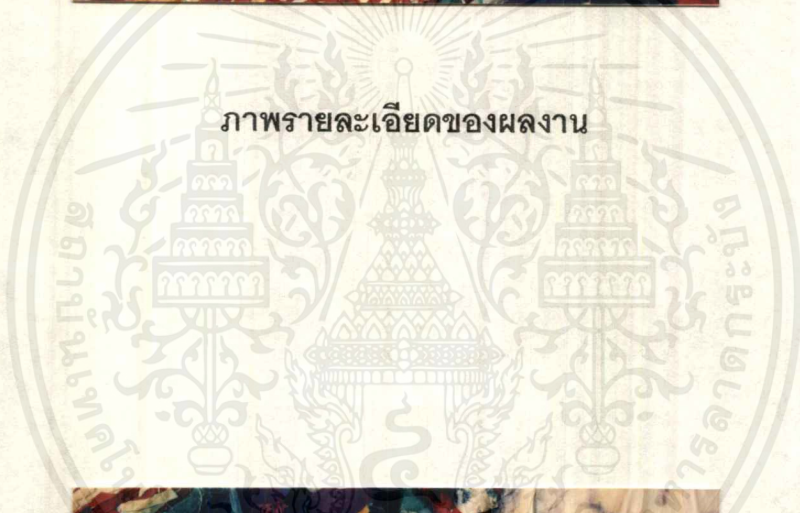

ภาพรายละเอียดของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 38 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

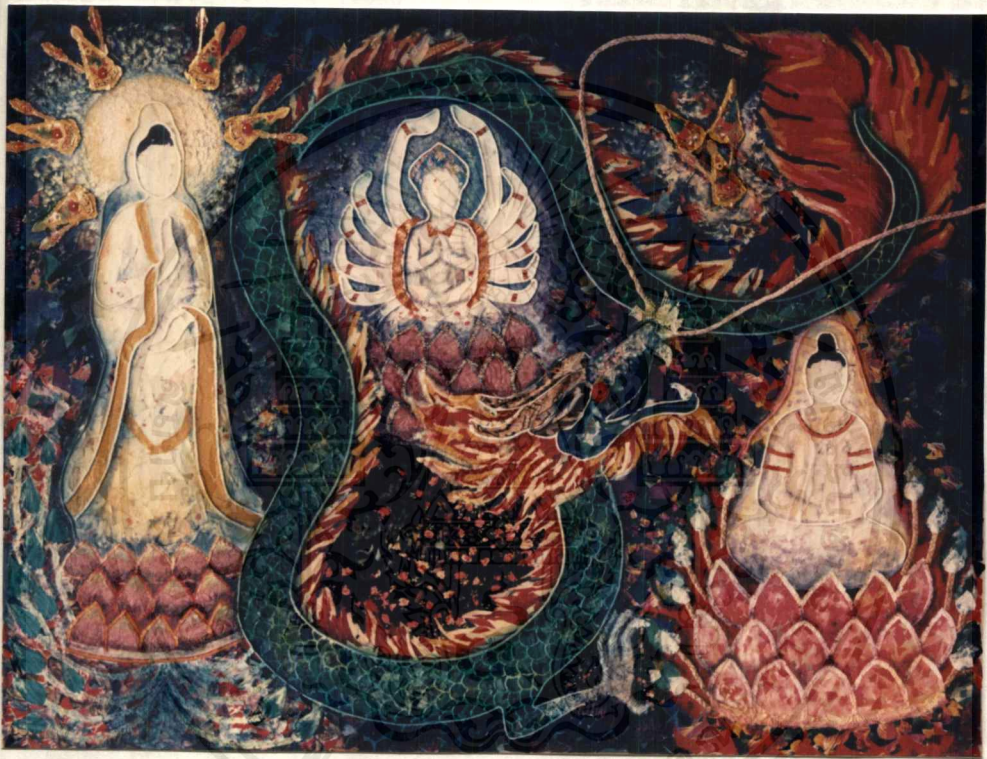
ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 39 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงาน ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ ศรัทธา ค.

เทคนิค เทคนิคผสม

ขนาด 150 x 200 ซม.ม.

ภาพประกอบแหล่งที่มา ชั้นที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

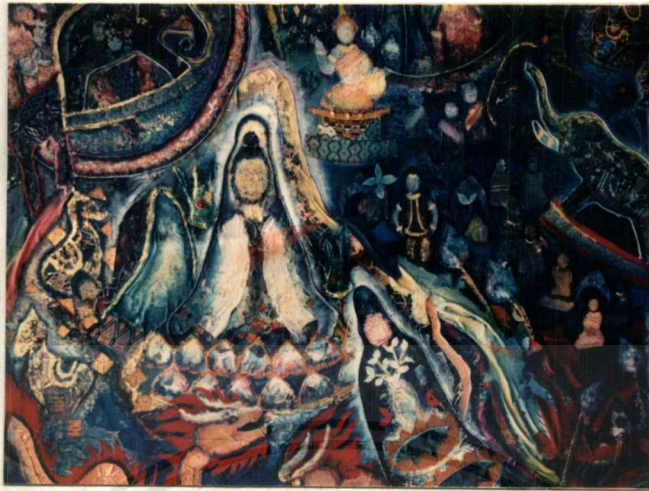

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 1

ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 43 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 44 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพรายละเอียดของผลงาน

ภาพรายละเอียดของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา 45 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงาน ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ ศรัทธา ง.

เทคนิค เทคนิคผสม

ขนาด 180 x 200 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้